

Un monstre que diu la veritat

Cicle comissariat per Pilar Cruz

Fito Conesa

El nostre camí queda

Del 21 de setembre
al 4 de novembre de 2018

El 1968 el compositor estonià Arvo Pärt estrena la seva obra *Credo*, per a escàndol de les autoritats culturals del seu país, que en aquell moment estava sota la tutela soviètica. Ja era un individu sospitós que componia música «burguesa d'avantguarda», inspirada en el dodecafonisme. A *Credo*, Pärt expressa en termes musicals una crisi estilística i personal que feia temps que l'afectava. Aleshores emprèn una recerca de les eines adequades per traçar el seu propi camí. Així, abandona la composició, es retira i comença una particular travessa pel desert, una dolorosa recerca espiritual i artística. Gira els ulls cap a la música antiga, estudia el cant gregorià i la música polifònica del primer Renaixement, i fins i tot experimenta amb elements visuals. Al cap d'un temps, arriba el moment en què es torna a sentir capaç de transformar en alguna cosa nova tot el que ha après en aquests anys d'abandó productiu. Parteix des de zero, com un full en blanc, i esborra tots els apriorismes de la seva trajectòria anterior.

El resultat d'aquest procés, *Tabula rasa*, s'estrenarà el 1977 a Tallinn. Per la impressió que causa i la influència que exercirà en els músics contemporanis, tant en la música culta com en el pop, pot ser considerada la peça inaugural d'un nou i fructífer mètode de composició. A més, obre el camí d'un nou gènere fonamental a l'últim quart del segle xx: el minimalisme.

A partir de la figura d'Arvo Pärt, Fito Conesa utilitza el concepte de crisi professional i personal com a mètode, com a forma de generar coneixement, d'inaugurar nous espais del pensament i quasi com una forma de resistència. Enfront d'una idea de producció indiscriminada que segueix patrons, maneres i paraules ja transitats, Conesa reivindica la pausa, l'allunyament i, en definitiva, la ruptura que provoca la crisi quan els camins ja no porten enlloc. Alhora, també defensa l'abandó de la disciplina artística per renéixer-hi i reinventar-se, el salt indiscriminat entre disciplines com a possibilitat profunda, i no només epidèrmica, d'exploració creativa.

En la seva exposició, Conesa crea una petxina acústica, un dispositiu espacial per a l'escolta com a experiència transcendent. És una arquitectura quasi religiosa, una porta que dona accés a una altra esfera. Estilísticament influït per la música de Pärt, l'artista ha compost una peça per a dos contrabaixos que se sent a

la sala. Es tracta d'un artista visual compositor? D'un músic d'incògnit dins de l'art contemporani? La seva és més aviat una manera lliure de prejudicis de saltar-se les rigideses creatives i hiperespecialitzades, d'esborrar fronteres interdisciplinàries, de creure en el propi i únic recorregut artístic i vital, extraient tota la plasticitat que la música pot contenir, explorant els territoris de la sinestèsia.

El Cor Jove de l'Orfeó Català, acompanyat pel seu director Esteve Nabona, ha afegit un capa de veu a la composició de Fito Conesa, en un exercici de creació horitzontal i assembleària poc comú en les formacions musicals clàssiques i en les formes genèriques en la tradició musical occidental.

En aquest projecte s'invoca un altre element important: el misticisme i un cert sentit de la transcendència, que es transforma en fugida o viatge. El que Conesa proposa no és tornar a situar al centre de l'escena aquesta religiositat —essencial en les arts i les ciències fins a la Il·lustració—, sinó rastrejar les derivacions d'aquest traç espiritual en l'actualitat. Encara que aquesta mística no es trobi exactament on podríem esperar trobar-la. I és aquí on entra en joc la curiosa manera en què en certs episodis de la cultura popular s'esmunyen elements d'una esfera més elitista.

És el cas de l'aparició de la música minimalista a les pistes de ball de la ja llegendaria Ruta del Bakalao. La Ruta, que va tenir lloc al voltant de València a finals dels anys vuitanta i primers dels noranta, va ser un moviment d'oci

juvenil que barrejava noves formes musicals, cultura de club i drogues. A les discoteques de la Ruta —The Face, Chocolate o Spook—, els dj's punxaven i remesclaven músics minimalistes contemporanis com ara Steve Reich o Wim Mertens. Les nits als clubs de la Ruta, la manera en què es consumia la música d'oci, i la resta d'elements ja mítics que van conformar aquesta subcultura juvenil, no deixen de ser part d'un viatge místic, una via d'escapada extàtica de la classe treballadora cap a un lloc més enllà de la vida quotidiana.

Aquest últim gir queda recollit en el vídeo documental de Conesa *Maximizing the Audience*, que es podrà veure a les sales de la Fundació Joan Miró durant el festival Loop. Es tracta d'un viatge que torna a aquest camí personal que sempre queda, en el qual podem assistir al procés de creació de la part coral de la peça a l'Espai 13, juntament amb un recorregut amb cotxe per alguns dels llocs mítics de la Ruta —o per les seves ruïnes—, sentint Arvo Pärt i altres compositors minimalistes.

Pilar Cruz

Arquitectura: Olga Subirós Studio
Veu: Cor Jove de l'Orfeó Català
Direcció del Cor: Esteve Nabona

Amb la col·laboració de La Central de Projectes, Miguel Leiria Pereira, Marçal Cid (LouSound Lab) i Emadeca

L'artista vol donar les gràcies a Quima Farré, Siddharth G. Singh, Eric Marinitsch, Nele Meikar, Arvo Pärt, Pablo G. Polite, David Roldan, Olga Subirós, Mary-Ann Talvistu i Jordi Vivancos.

#MonstreEspai13

Fundació Joan Miró

 Barcelona

Fundació Joan Miró
Parc de Montjuïc
08038 Barcelona
T +34 934 439 470
info@fmirobcn.org

www.fmirobcn.org

Amb la col·laboració de:

 Sabadell
Fundació

Amb el suport de:

 ORFEÓ
CATALÀ
PALAU
DE LA
MÚSICA

